

STORTINGET

Representantforslag 104 S

(2017–2018)

fra stortingsrepresentantene Lars Haltbrekken og Nicholas Wilkinson

Dokument 8:104 S (2017–2018)

Representantforslag fra stortingsrepresentantene Lars Haltbrekken og Nicholas Wilkinson om å prioritere ideelle foran kommersielle aktører når helseforetakene kjøper institusjonsplasser

---

Til Stortinget

Bakgrunn

Den beste helsebehandlingen oppnås bare hvis det bygges opp langsiktige og trygge behandlingsvilkår. Ansatte som har utrygge jobber, og institusjoner som må jobbe ut fra kortsiktige planer, lar seg ikke forene med den tryggheten som trengs for mennesker som trenger for eksempel rehabilitering eller annen hjelp med sine helseproblemer.

De ideelle aktørene har en svært viktig rolle i å tilby behandling, hjelp og støtte. De har ikke penger til egen fortjeneste som formål.

Ideelle organisasjoner gjør en bedre jobb hvis avtalene er trygge og vilkårene er klare. Systemer der noen av dem som trenger mest mulig stabilitet, utsettes for stadige anbudsrunder, gir dårligere rom for god omsorg.

Innen helseomsorgen trengs gode fagfolk. For å bygge kunnskap og erfaring må man få jobbe med et fagfelt over lang tid. Når viktige fagfolk med jevne mellomrom risikerer å miste jobben fordi arbeidet deres legges ut på anbud, er det fare for at folk velger seg andre arbeidsplasser og bransjer der de kan bruke den livsviktige kunnskapen sin.

Anbud medfører ofte at pris og andre forhold som enkelt lar seg måle, får styre hvem som får kontrakten. Det gjør at det som burde vært viktigst, faglighet og best

mulig behandling, får mindre å si. Det er stor forskjell på vanlige innkjøp av forbruksvarer og på behandlingsplasser.

Oppbygging av kvalitet forutsetter god tid og forutsigbare rammer å jobbe innenfor. Det gir ikke mer trygghet og bedre behandling når nedleggelse eller kutt i driften truer. En slutt på stadige anbudskonkurranser gjør at institusjonene i helse- og omsorgssektoren kan bruke alle sine ressurser på behandling og oppfølging av mennesker som trenger det.

Anbudskonkurranser har ført til at viktige behandlingstilbud legges ned, på tross av god kvalitet. Private aktører utgjør en stor del av den samlede døgnkapasiteten for tverrfaglig spesialisert behandling, og det er viktig å sikre trygge vilkår for drift der stabile og gode ideelle tilbydere prioriteres foran kommersielle tilbydere.

Langsiktighet for enkeltmenneskene og kommersielle interesser passer ikke sammen. Når profitt blir formålet med aktiviteten, risikerer man at eiere og investorer, som har det å tjene penger som mål, lar hensynet til egen vinning presse frem kutt som rammer behandlingen og dem som trenger hjelp.

Mange av de ideelle aktørene må tilby like gode lønns- og pensjonsvilkår som det offentlige, mens de kommersielle aktørene kan operere med dårligere vilkår. Det skaper en urettferdig konkurransesituasjon så lenge kommersielle aktører får mulighet til å underby på lønns- og arbeidsvilkår.

Ideelle private organisasjoner og stiftelser har et særpreg som skiller dem fra kommersielle private aktører. De ideelle organisasjonene har et tydelig verdigrunnlag og samfunnsnyttig formål. Mange ideelle organisasjoner nyter en særlig tillit i befolkningen. Både EØS-avtalen og det norske lovverket åpner for å prioritere ideelle aktører innen helse- og omsorgssektoren.

Dersom en tjeneste er vedtatt konkurranseutsatt eller er underlagt lovverket om offentlige anskaffelser, kan man i mange tilfeller gjennomføre en begrenset anbudsrunde, der man lar bare ikke-kommersielle aktører være med. Innenfor det statlige barnevernet skjermet den rød-grønne regjeringen de ideelle aktørene fra anbudskonkurranser, til fordel for langsiktige avtaler. I 2012 inngikk Helse Sør-Øst løpende avtaler med ideelle aktører på rusfeltet. Forslagsstillerne mener dette nå bør gjennomføres i alle helseforetakene, og at foretakene derfor må instrueres om dette. I Innst. 207 S (2012–2013) skriver Fremskrittspartiet, Høyre og Kristelig Folkeparti at de mener de

«ideelle aktørene må få tilbud om enten løpende avtaler eller om langsiktige avtaler, samt at avtalene bør inngås gjennom direkte forhandlinger.»

Dette er forslagsstillerne enige i.

Forslag

På denne bakgrunn fremmes følgende

f o r s l a g :

Stortinget ber regjeringen instruere helseforetakene om at de ved kjøp av private institusjonsplasser skal prioritere ideelle aktører fremfor kommersielle aktører.

9. januar 2018

Lars Haltbrekken

Nicholas Wilkinson